

Govoriš li romski?

Cilj: upoznati učenike s romskom nacionalnom manjinom

Očekivani ishodi: učenik/učenica nabraja poznate osobe romskog podrijetla, prepoznaje najčešće predrasude prema Romima i kritički ih analizira, navodi glavne probleme s kojima se Romi suočavaju u obrazovanju, predlaže aktivnosti upoznavanja romske kulture, zna neke riječi na romskom jeziku

Potreban materijal: tiskani radni listovi, računalo, projektor

Tijek aktivnosti:

Započnite raspravu s učenicima pitanjima: *Jesu li se susreli s Romima?; Kakav su dojam Romi ostavili na njih?; Jesu li im i što u obitelji govorili o Romima?*

Na početku sata pozovite učenike da prepoznaju poznate osobe na radnom listu (slijeva nadesno: glumci Michael Caine i Charlie Chaplin, pjevači Elvis Presley i Esmā Redžepova)¹. Pitajte učenike znaju li što je zajedničko tim osobama. Osim što su glumci i pjevači svi oni su i **romskoga podrijetla**. Ovim konkretnim primjerima ruši se predrasuda da su svi Romi siromašni, neobrazovani, da krađu i sl.

Prikažite učenicima kratki film o projektu o poznatim Romima (izvor: https://www.youtube.com/watch?v=c_Uk9zgHKjw; film od 8:09 do 11:12). Nakon filma upitajte učenike: Koji je cilj predstavljenog projekta?; Što su učenici istraživali?; Kojim su se izvorima koristili?; Što su otkrili? Prema potrebi, neka učenici dopišu imena poznatih osoba koje su uočili u filmu u stupac „Činjenice o Romima“.

Zatim podijelite učenike u tri skupine i uputite ih da svaka pročita jedan od tekstova s radnog lista. Pozovite skupine da izvijeste što su naučili o Romima. Raspravite ono što su izvijestili i pozovite ih da nove informacije upišu u stupac „Činjenice o Romima“.

Nakon toga povedite dodatnu raspravu s učenicima o najzastupljenijim informacijama koje su spominjali te ih pokušajte razjasniti. Za ovaj dio veoma je važno da se učitelj dobro pripremi pretražujući literaturu i internet vezano za predrasude o Romima. Tijekom ove rasprave učitelj treba pitanjima usmjeravati učenike da kritički preispitaju tvrdnje koje su čuli u okolini ili u obitelji kako bi utvrdili jesu li istinite ili nisu.

Jedan od važnih izazova u životu Roma je obrazovanje pa je većina akcija koje se provode usmjerena na obrazovanje. O stanju obrazovanja Roma govori kratki film koji prikazite učenicima (izvor: https://www.youtube.com/watch?v=c_Uk9zgHKjw; kratki film od 4:55 do 8:00). Uputite učenike da u tablicu na radnom listu upisuju koji se sve problemi spominju a vezani su za obrazovanje Roma te što se sve čini kako bi se osiguralo puno sudjelovanje Roma u obrazovanju. Tijekom rasprave pozovite učenike da predlože aktivnosti kojima bi se na razini škole mogli upoznati s romskom kulturom.

---

¹ Sve slike preuzete s Wikipedije osim slike Esmā Redžepove koja je preuzeta s <http://web.archive.org/web/20120807011205/http://www.esma.com.mk/photo.htm>

TEKST (1): Svjetski dan Roma obilježava se 8. travnja u spomen na Prvi svjetski kongres Roma održan 1971. u Londonu, na kojem je donesena odluka o himni, zastavi, jeziku i imenu toga jedinog naroda bez matične zemlje. Romi su, naime, nomadski, lutalački narod bez domovine, raspršen diljem svijeta. Indijskog su podrijetla, a najviše ih živi u državama istočne i jugoistočne Europe te u Španjolskoj. Narod su s vlastitom poviješću, jezikom i kulturom. Na glasu su kao obrtnici i trgovci, a s obzirom na to da su glazbeno daroviti, u mnogim zemljama poznati su profesionalni glazbenici.

TEKST (2): Drugoga kolovoza obilježava se Međunarodni dan sjećanja na romske žrtve holokausta, žrtve nacističkog režima koji je osim nad Židovima provodio genocid i nad Romima. Nažalost, Romi su i danas višestruko diskriminirani i isključeni te žrtve brojnih predrasuda. Najugroženija su nacionalna manjina u Hrvatskoj: većina ih živi u dubokom siromaštvu, oko 40% njih ne završi osnovnu školu, što se odražava i na nezaposlenost koja je tri do četiri puta viša od nezaposlenosti neromskog stanovništva, nerijetko žive u neprikladnim uvjetima i bez zdravstvenog osiguranja.

TEKST (3): Petoga studenog obilježava se Svjetski dan romskog jezika. Njega čini više od 60 dijalekata. U Hrvatskoj, primjerice, živi oko 17 tisuća Roma, no većina njih romski jezik poznaje samo dijalektalno. Romi, koji na području Republike Hrvatske žive od 14. stoljeća, osim po jeziku nehomogena su manjina i po tome što su pripadnici različitih vjera.

ČINJENICE O ROMIMA	PROBLEMI S KOJIMA SE SUSREĆU	MOGUĆA RJEŠENJA